

Marta Nadolna-Tłuczykont

„Instytucje kultury jako ośrodki życia społecznego”, red. Anna Mierzecka, Elżbieta Barbara Zybert, Warszawa 2017 : [recenzja]

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 2 (29), 133-135

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marta Nadolna-Tluczykont

Zakład Kultury Czytelniczej i Informacyjnej
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: nadolna@vp.pl

Instytucje kultury jako ośrodki życia społecznego / pod red. Anny Mierzeckiej, Elżbiety Barbary Zybert. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2017. – 187, [1] s. : il. ; 24 cm. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 179). – ISBN 978-83-64203-94-7

Książka *Instytucje kultury jako ośrodki życia społecznego* pod redakcją Anny Mierzeckiej i Elżbiety Barbary Zybert została opublikowana w 2017 r. w serii „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich we współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Podjęto w niej kwestie dotyczące działalności instytucji funkcjonujących pod akronimem GLAM (z ang. *galleries, libraries, archives, museums*), których głównym zadaniem jest gromadzenie, upowszechnianie oraz ochrona dóbr kultury, a więc materialnych i niematerialnych wytworów działalności ludzkiej, mających wartość duchową. Jedną z redaktorek opracowania, E.B. Zybert, podkreśla, że mimo wielu różnic w pracy tych instytucji łączy je wspólny cel, jakim jest chęć upowszechnienia dziedzictwa narodowego, co stwarza duże możliwości współpracy i wymiany doświadczeń, a wiąże się z coraz powszechniejszym dziś ucyfrowieniem materiałów bibliotecznych i rozwojem globalnym w sferze komunikacji sieciowej.

Na dziesiąty tom serii „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” składa się 9 rzetelnie opracowanych i interesujących tekstów napisanych przez

pracowników dawnego Zakładu Bibliotekoznawstwa Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, który po zmianach strukturalnych działa obecnie w ramach Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii.

W pierwszym artykule, *Pomysły na biblioteki publiczne XXI wieku*, E.B. Zybert prezentuje nowe propozycje dotyczące funkcjonowania bibliotek XXI w., zwracając szczególną uwagę na to, że współczesne placówki biblioteczne muszą uwzględniać przede wszystkim potrzeby społeczne – w związku z tym konieczna jest zmiana myślenia i filozofii istnienia, ponieważ postęp technologiczny wymusił określenie nowej roli bibliotekarza i zmiany praktycznie w każdej sferze działalności bibliotek. Badaczka przedstawia też przykłady nowatorskich działań i usług wprowadzanych w bibliotekach innych krajów (USA, Finlandia, Kanada, Singapur). Kolejny autor, Robert Kotowski, w artykule *Muzeum jako lokalny ośrodek społeczno-gospodarczego oddziaływania* szczegółowo wyodrębnia zakres oczekiwań interesariuszy muzeów (turystów, odbiorców usług edukacyjnych, muzealników, naukowców, artystów, mediów, przedsiębiorców lokalnych, dostawców, uczelni i instytucji badawczych, wydawnictw, społeczności lokalnych itp.). Trzeci tekst, *Działalność artystyczna jako forma edukacji w lokalnych instytucjach kultury*, autorstwa Małgorzaty Pietrzak, ukazuje istotę aktywności artystycznej prowadzonej w wybranych placówkach, które poprzez proponowane inicjatywy (np. projekt artystyczno-społeczny „Reaktor Katowice”, XVI Nowosądecki Przegląd Przedstawień Bożonarodzeniowych, Teatralia, Ogólnopolskie Forum Teatrów Dziecięcych MINIATURY) upowszechniają kulturę lokalną. Z kolei A. Mierzecka w artykule *Działalność lokalnych instytucji kultury na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych* skupia się na analizie zagranicznych projektów (np. Digital Activist Network, Making IT Personal, Web in Neighbourhoods), których celem jest pomoc w walce z „wykluczeniem cyfrowym”. Autorka wskazuje, że 45% Europejczyków posiada niewysoki poziom kompetencji w tym zakresie. Zagadnienie automatyzacji bibliografii lokalnych i regionalnych analizuje Dariusz Grygrowski w tekście *Od bibliografii lokalnej do lokalnej biblioteki cyfrowej*. Autor dokonuje przeglądu regionalnych prac bibliograficznych w wojewódzkich bibliotekach publicznych, podkreślając rosnącą rolę zasobów cyfrowych w ich ofercie. Bożena Karzewska w szkicu *Integracyjna rola bibliotek. Seniorzy* omawia temat zachęcania seniorów przez biblioteki publiczne do integracji w środowisku lokalnym, natomiast Dorota Grabowska w tekście *Działalność środowiskowa bibliotek publicznych w Polsce na rzecz dzieci i młodzieży* przedstawia funkcje, jakie powinna speł-

niać tego typu instytucja we własnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem specyficznej grupy czytelników – dzieci i młodzieży. W przedostatnim tekście, *Biblioteka Saint Genevieve i jej tożsamość środowiskowa*, autorstwa Iwony H. Pugacewicz, zaprezentowana została działalność jednej z najpopularniejszych paryskich instytucji kulturalnych zarówno w aspekcie historycznym, jak i współczesnym. Całość kończy artykuł Justyny Jasiewicz pt. *Cyfrizująca biblioteka*, w którym badaczka przedstawia m.in. bariery w dostępie do technologii cyfrowych oraz model kompetencji informacyjnych w ujęciu relacyjnym, znowu w aspekcie lokalnym.

Recenzentka tomu, Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, zaznacza, że najsilniej zaakcentowano w nim działalność społeczną wybranych instytucji kulturalnych, w szczególności bibliotek, których „czas stabilności minął bezpowrotnie”. Organizacje non profit muszą dziś w równym stopniu jak te komercyjne zabiegać o aprobatę i uwagę otoczenia, co, jak dowodzą autorzy tekstów zamieszczonych w tomie, jest realizowane z powodzeniem w formie inicjatyw zachęcających społeczność lokalną do kontaktu z tego typu placówkami. Ze względu na słabe finansowanie współczesnych organizacji mieszczących się w grupie GLAM mają one trudne zadanie, jednak zmuszone są w jednakowym stopniu co konkurencja rozpoznawać potrzeby i oczekiwania środowisk lokalnych, uwzględniając ich coraz powszechniejszą wielokulturowość. Analiza książki skłania również do refleksji, że muzea, biblioteki, galerie, archiwa, współpracujące na różnych płaszczyznach i wykorzystujące sieciowe rozwiązania, są już dziś swego rodzaju „repozytoriami informacji i wiedzy”, odgrywając niebagatelną rolę w zakresie nie tylko właściwego przechowywania i udostępniania dziedzictwa kulturowego, ale nawet prawidłowego rozwoju gospodarki. W opracowaniu przedstawiono wciąż zmieniający się obraz działań wielu instytucji kultury, szczególnie w kontekście łatwiejszego dostępu do informacji, co z kolei stwarza przymus wychodzenia do otoczenia z nowymi rozwiązaniami i usługami we wszystkich obszarach funkcjonowania omawianych organizacji.

Tekst wpłynął do redakcji 27 lutego 2018 r.